

ומקשינן: וליחזי הי מינייהו קדימ, מי משניהם הקדים לבוא למקום מעמדו הנוכחי, שאז הוא זכה בכל ארבע האמות שסביבו, ולשני שוב אין לו זכות שם!

וכי תימא, שמא תאמר, דאתו תרוייהו בהדי הדדי, שניהם הגיעו באותו רגע לתוך ארבע האמות של הגט. אי אפשר לומר כן, כי:

והא אי אפשר לצמצם שלא יקדים אחד מהם לתוך הארבע אמות של הגט. (40)

ומתצינן: אלא, אמר רב כהנא: הכא,

בשמונה אמות מצומצמות עסקינן, שיש ביניהם מרחק של שמונה אמות בדיוק, לא פחות ולא יותר.

וגט יוצא מארבע אמות שלו לארבע אמות עמ-ב
שלה, שהבעל זרק לה את הגט, והוא נפל כשחלקו אחד בארבע אמות שלו וחלקו השני בארבע אמות שלה, והרי הוא ברשות שניהם.

ומקשינן: **והא אנד גביה! הרי מקצת הגט עדיין נמצא ברשותו,** (41) **והתורה אומרת "ונתן בידה" שיהא כולו ברשותה, ואם לאו**

לשון מחצה על מחצה. אבל בשתי כתי עדים, הספק הוא על הגט אם הוא קרוב לו והיינו בארבע אמות שלו, או קרוב לה והיינו בארבע אמות שלה, ושייך על זה לשון מחצה על מחצה. ובאבני מילואים [ל ט] תירץ קושית התוס', דאם העדים אינם יודעים מי קדם הוי כגירושין בלי עדים ואינה מגורשת. ולכן תירצה הגמרא בשמונה אמות מצומצמות שזה אינו מחמת ספק אלא ששניהם שוים. או בשתי כתי עדים שהכת אמיתית יודעת בודאי שהיה קרוב לה.

ובפורת יוסף הקשה, שיעמיד כגון שעמד איש אחד קודם, ואחר כך באו האיש ואשה, וכשהלך האיש נמצאו שניהם בתוך ארבע אמות בבת אחת. ותירץ, כיון שכל קנין ארבע אמות הוא משום דלא ליתי לאינצויי, הרי לגבי גט אין לאדם אחר שום זכות, דלא שייך שיבא לאינצויי עליו, והוי כמאן דליתא.

ועוד הקשה, אכתי שייך כגון שהיה הגט ברשות אדם אחר והפקירו, וקנו שניהם בבת אחת. ותירץ דמזה ראייה לשיטת הפוסקים שבגט יש קנין ארבע אמות גם ברשות הרבים, והוא הדין ברשות אחר.

41. הגמרא אומרת האמת אבל אין צריך לזה, שגם בלא אנד גביה אלא שמקצת הגט הוא רק

שנים בבת אחת לארבע אמות לא הקנו חכמים את הארבע אמות לשניהם בשותפות, אלא רק אחד מהם קונה, והדבר מוטל בספק איזה מהם קנה, כמו ראובן שאמר לשמעון וללוי הרי השדה נתונה לאחד מכם, והלכו והחזיקו ביחד, שקנה אחד מהם בלבד, והדבר מוטל בספק ביניהם. ולכן אין להקשות שהגט אנד גביה דהבעל, כי לצד שהיא זכתה בארבע אמות, אין לבעל שם כלום.

40. הקשו תוס' שיעמיד באופן שאיננו יודעים מי קדם ולכן הוא ספיקא. ותירצו דלשון מחצה על מחצה לא משמע הכי. תוס' ד"ה והא [בע"ב].

וביאר המהרש"א משום דודאי לא הוי מחצה על מחצה, שאי אפשר לצמצם, והוא קרוב לו או קרוב לה, אלא דאנן לא ידעינן.

אבל קשה, מה תירץ בשתי כתי עדים, ששם ודאי לא הוי מחצה על מחצה, שהרי הם מכחישים זה את זה, אלא שאנו לא יודעים מי אומר אמת.

והחזון איש מבאר, שבספק מי הקדים אין כאן ספק על מקום הגט אלא הספק הוא על הארבע אמות שהגט מונח בהם של מי הם, כי ספק מי נכנס לתוכן ראשון, ולא נופל על זה

משמעותו, אפילו הגט רחוק ממנה מאה אמה היא מגורשת, ובלבד שהוא קרוב לה, ולא משום קנין ארבע אמות. וכן "קרוב לו" שנינו, ומשמע, אפילו רחוק ממנו מאה אמה אינה מגורשת, וכדמפרש להלן.

והוינן בה: היכי דמי לרבי יוחנן מחצה על מחצה? (43)

ומשנינן: אמר רב שמן בר אבא: לדידי מיפרשא לה מיניה דרבי יוחנן את כל האופנים:

אינו גט, ומדוע אומרת המשנה שהוא ספק גירושין?

ומתרינין: אלא, רבה ורב יוסף, דאמרי תרוייהו: הכא בשתי כיתי עדים עסקינן, כת אחת אומרת שהגט נפל קרוב לו בתוך ארבע אמותיו, וכת אחת אומרת שהגט נפל קרוב לה בתוך ארבע אמותיה. וזו כוונת המשנה שהיה מחצה על מחצה, ולכן הוי ספק מגורשת. (42)

רבי יוחנן אומר: "קרוב לה" שנינו במשנה,

ודורש מהמלוה שיחזיר לו הכסף כי לא הגיע עדיין זמן הפרעון. ואם הוא קרוב למלוה אינו יכול לחזור בו, ואם קרוב ללוה יכול לחזור בו, ומחצה על מחצה יחלוקו. ואין כאן מוחזק לומר המוציא מחבירו עליו הראיה.

ובפני יהושע תירץ, שאפילו בשתי כתי עדים, זו אומרת קרוב למלוה וזו אומרת קרוב ללוה, איננו מחזיקין אותם כמכחישים זה את זה, אלא אמרינן ששניהם אומרים אמת, שהחוב היה בשמונה אמות מצומצמות, וכל כת טועה מעט. דלעולם אין לנו לרדן את העדים כמכחישין זה את זה כשאפשר להתאים דבריהם זה לזה. וזו כוונת התוס' שאין כאן ספק. [וצריך עיון, אם כן גבי גט נמי נימא הכי, ושוב יקשה קושית הגמרא דהא אגיד גביה].

והרשב"ש תירץ קושית התוס', שלמסקנא דאמר לו זרוק לי חובי בתורת גיטין הרי דינו כגט, וכמו ששם הוי ספיקא ולא מוקמינן אחזקת אשת איש, הוא הדין הכא לא מוקמינן אחזקת ממון.

והרשב"א תירץ דכאן יש לשניהם חזקה, למלוה יש חזקת חיוב שלא פרעו, וללוה יש חזקת ממון שהוא מוחזק בו, הלכך יחלוקו.

43. רע"א מבאר למה לא תירצה הגמרא גם כאן

חוץ לרשותה גם כן אינה מגורשת. תוס' הרא"ש.

42. מדאורייתא אינה מגורשת, דאוקמינן איתתא בחזקת אשת איש, אלא מדרבנן הוי ספק מגורשת כמבואר ביבמות [לא א] דתרי ותרי הוי ספיקא דרבנן. תוס' ד"ה והא.

בתוס' הרא"ש הקשה, שלגבי חוב מבואר במשנה דמחצה על מחצה יחלוקו, והיה לנו לומר דאוקמה אחזקת חיוב, כמו באיני יודע אם פרעתיך, דחייב לשלם הכל. ותירץ דשם הספק אינו מבורר לנו מה הצדדים לכאן ולכאן. אבל כאן הספק מבורר לנו ולכן אומרים יחלוקו.

וזה לשון הרשב"א: דשאני התם דליכא רגלים שפרעו. אבל הכא הרי נולד ספק זה לפנינו והלכך יחלוקו.

ובתוס' הקשו איפכא, נימא המוציא מחבירו עליו הראיה. ותירצו, דכאן לא הוי ספק. וכוונתם לפי האוקימתא דרבי יוחנן לקמן, דמחצה על מחצה היינו ששניהם יכולין או אין יכולין לשומרו, ולא משום ספק. תוס' ד"ה מחצה.

ועדיין יקשה לפי האוקימתא דרבה ורב יוסף שמדובר בספק ממש. וביאר המהרש"א דרבה ורב יוסף לא יפרשו המשנה שמדובר באבד הכסף, אלא כמו שמפרש המרדכי שהכסף בעין ומוטל על הארץ והלוה חזר בו מתשלום החוב,

אמרוה קמיה דרבי יוחנן את הפירוש הזה במשנתנו, משמיה דרבי יונתן הכי, שגם הוא פירש כמותו.

אמר רבי יוחנן: ידעין חברין בבלאי לפרושי כי האי טעמא! חברינו שבבבל [רבי יונתן עלה מבבל לארץ ישראל] יודעים לבאר בטעמים נכונים.

תניא נמי הכי, שהקורבה שבמשנתנו היינו

אם הגט נפל במקום שהוא יכול לשומרו והיא אינה יכולה לשומרו, זהו "קרוב לו" שאינה מגורשת.

ואם נפל במקום שהיא יכולה לשומרו והיא אינו יכול לשומרו, זהו "קרוב לה" שהיא מגורשת.⁽⁴⁴⁾

ואם נפל במקום ששניהם יכולין לשומרו⁽⁴⁵⁾ או שניהם אין יכולין לשומרו,⁽⁴⁶⁾ זהו מחצה על מחצה, דהוי ספק גירושין.

ועוד כתבו הראשונים, שרבי יוחנן מודה לרב שיש דין של ארבע אמות בגט כמבואר בבבא מציעא [י ב], אלא שלשון המשנה לא משמע ליה לפרש בארבע אמות, שקרוב לה וקרוב לו משמע אפילו רחוק הרבה. וגם מחצה על מחצה לא מתפרש יפה לרב. לכן נראה לו לפרש במאה אמה. ובכל זאת קיים גם הדין של ארבע אמות. והנפקא מינה, שבארבע אמות מועיל גם כשהוא יכול לשמור כמה ובמאה אמה דוקא כשהיא יכולה לשמור ולא הוא. תוס' ד"ה רבי יוחנן ורא"ש.

45. הקשה הרשב"א, אם כל אחד יכול לשמור לבד אמאי אינה מגורשת, שהרי אינה צריכה לשמירת הבעל.

ותירץ הרש"ש, כיון דשמירה עושה כאילו הוא רשותו וממילא הוי כרשות שניהם ולכן הוי ספק גירושין.

46. היינו שכל אחד לבד אינו יכול לשומרו אלא שניהם יחד. אבל אם אינן יכולין לשומרו כלל פשיטא דלא הוי גט. תוס' ד"ה שניהם.

והרמב"ן הקשה, כיון שצריך לשמירת הבעל הרי הגט אגיד ביה ולמה היא מגורשת מספק. ותירץ הר"ן דלא אמרינן אגיד גביה אלא כשמקצת הגט מונח ברשות שהיא שלו לגמרי.

בשתי כתי עדים, אחת אומרת קרוב לה ואחת אומרת קרוב לו כמו לעיל באוקימתא דארבע אמות. כי אם כן, תקשה קושית התוס' דלגבי חוב למה אמרו במשנה יחלוקו ולא המוציא מחבירו עליו הראיה, ותיירצו התוס' דאין כאן ספק שהרי הגמרא אוקמה בשניהם יכולים או אין יכולים לשומרו. [עיין הערה 42]. ולכן אם היינו מתרצים בשתי כתי עדים שזה ספק גמור שוב יקשה קושית התוס', דנימא המוציא מחבירו עליו הראיה. [ועיין שם מדוע לרבה ורב יוסף לא יקשה כן].

44. כתבו הראשונים, דמאה אמות דרבי יוחנן ודאי לאו מדינא הוא, שלא יכול שהאשה תקנה הגט על ידי מאה אמה הסמוכות לה, אלא תקנת חכמים היא בגיטין משום תקנת עגונות. ולכן אמר רבי יוחנן לקמן שרק לגיטין אמרו ולא לדבר אחר. וגם בקידושין תיקנו כן אגב גיטין, כי אי אפשר לחלק ביניהם כדכתיב "ויצאה והיתה".

ועוד כתבו, שמא הוראת שעה היתה או שעת השמד [שהיה אסור לגרש כדין ולכן תיקנו שיזרוק לה מרחוק]. וזה הטעם שאמר שמואל לרב יהודה לקמן שלא ינהוג כן למעשה כי לא תיקנו חכמים רק במקום שיש לחוש לקלקול ולא בכל דור.

היכולת לשמור, דתניא: **רבי אליעזר אומר: כל שהוא קרוב לה יותר מלו, ובא כלב ונטלו את הגט, אינה מגורשת.**

והוינן בה: אמאי אינה מגורשת? שהרי הגירושין כבר חלו ברגע שהגט הגיע בקירבתה ומה איכפת לן שהכלב נטלו אחר מכן **כל היכי תינטריה ותיזיל וכי לעולם היא צריכה לשמור את הגט?**

אלא לאו, הכי קאמר הבריייתא: כל שקרוב לה מלו, כלומר, גם באופן שהגט קרוב יותר לה מאשר לו, בכל זאת, אם יש הפסק של נהר או תל עפר בינה לבין הגט, ואילו בא כלב ונטלו, אז רק והוא יכול לשמרו מהכלב ואילו היא אינה יכולה לשומרו. אינה מגורשת.

אמר ליה שמואל לרבי יהודה: שיננא! [כיניו לרב יהודה על שנינותו] הקורבה שבמשנתנו

היינו **כדי שתשוח ותטלנו** שהגט כל כך קרוב לאשה שהיא רק צריכה להתכופף ולהרימו. (47)

ואף שכך הוא מעיקר הדין, מכל מקום, **ואת, לא תעביד עובדא למעשה, אל תתיר אשה להינשא על סמך גט כזה, עד דמטי גיטא לידה** רק כאשר הגיע הגט לידה ממש, וזאת משום גזירה, שמא יאמרו על גט שנפל רחוק ממנה, שהוא קרוב. (48)

אמר ליה רב מרדכי לרב אשי: הוה עובדא הכי באשה שהגט הגיע קרוב אליה ולא קיבלה אותו בידה ממש, ואחר כך מת בעלה, ואצרכוה חליצה מדרבנן לחומרא כאילו לא התגרשה.

שנינו במשנה: **וכן לענין קידושין.**

אמר רבי אסי רבי יוחנן: לגיטין אמרו, רק

אבל כאן שהוא רק שמור על ידו ואינו מיוחד לו לגמרי מסתמא הוא משאיל לה אותו מקום.

47. רש"י. וכתב הר"ן לפרש דעת רש"י, ששמואל מוקי למשנתנו ברשות הרבים, והוא סובר שברשות הרבים לא תיקנו ארבע אמות, ולכן מדינא לא היתה מגורשת, אלא שתיקנו חכמים בגט משום עיגונא, ולא תיקנו אלא בקרוב לה עד כדי שתשוח ותטלנו. וכיון שאין זה מעיקר הדין, לכן אמר לתלמידו שיחמיר למעשה עד שיגיע הגט לידה. אבל במקום שארבע אמות קונות, מודה שמואל דמגורשת בכך. ואף למעשה אין צריך להחמיר.

והרא"ש כתב, דשמואל לא בא לפרש המשנה, דמודה הוא שמתגרשת על ידי ארבע אמות, וכן מודה לרבי יוחנן ביכולה לשומרו אפילו מאה אמה. אלא, שמואל אמר לתלמידו

שראוי להחמיר באופן ששניהם עומדים בתוך ארבע אמות של הגט אף על פי שהיא הקדימה לתוכן וזכתה בגט, שאינו גט עד שיהא קרוב לה כדי שתשוח ותטלנו, לפי שלפעמים האיש יקדם לתוך ארבע אמות. וגם ביכולה לשומרו אין לסמוך על זה, שבקל יכול לבא לידי קלקול. ועוד אמר לתלמידו, שאתה בעצמך תחמיר יותר עד שיבא הגט לידה. אבל אם היה הגט בתוך ארבע אמות שלה והוא עומד חוץ לארבע אמות, מודה שמואל דהוי גט.

והחתם סופר כתב ששמואל סבר כהאמוראים בכבא מציעא [י א-ב] שבמקום שלא ניחא לאדם לקנות בקנין דרבנן, אינו קונה לו. וכאן האשה בודאי אינה רוצה לקנות הגט ולכן לא רצה להעמיד בקנין ארבע אמות או בשמירה.

48. כתבו התוס', דהיינו דוקא ברשות הרבים.

קרוב למלוה זכה הלוח [כלומר המלוה זכה בחוב, ונפטר הלוח בכך]. קרוב ללוה, הלוח חיוב, מחצה על מחצה, שניהם יחלוקו.

הרי שגם לענין חוב נאמר הדין של קורבה.

ומתריצין: **הכא במאי עסקינן: דאמר ליה** המלוה ללוה: **זרוק לי חובי ותיפטר בכך,** ולכן מועיל גם כאשר הגיע החוב רק קרוב למלוה.

ומקשינן: **אי הכי, מאי למימרא?** פשיטא שהלוה נפטר בכך, שהרי המלוה פטר אותו במפורש על ידי פרעון כזה! (50)

ומתריצין: **לא צריכא, שמדובר דאמר ליה:** **זרוק לי חובי בתורת גיטין.** שהמלוה מסכים שלגבי פרעון החוב, תועיל קבלה כזאת המועילה לגבי גט. (51)

ומקשינן: **ואכתי, מאי למימרא?** שהרי גם זה פשיטא שמועיל?

לגבי גט נאמר הדין שהוא מועיל גם כאשר הוא הגיע רק קרוב אליה, כי בגט מועיל גם ליתנו לה בעל כרחה, ולכן די גם בנתינה כזו. (49)

ולא לדבר אחר, כגון בעל חוב שזרק את תשלום החוב לעבר המלוה והכסף הגיע קרוב אליו, ואחר כך נאבד הכסף, לא אמרינן שהמלוה כבר זכה בכסף לפני שנאבד אלא הלוח עדיין נשאר חייב.

איתיביה רבי אבא לרבי אסי ממשנתנו: וכן לענין קידושינן! הרי שלא רק בגט נאמר הדין של קורבה?

ומשנינן: **שאני התם, דכתיב "ויצאה" — "והיתה",** הוקשו קידושינן לגירושינן לכל דיניהם, מה שאין כן לגבי חוב, שלגביו לא נאמר הדין של קורבה.

איתיביה ממשנתנו: וכן לענין החוב. אם אמר לו בעל חובו **"זרוק לי חובי", וזרקו לו,**

כן בשאר קנינים דעלמא.

50. קשה, דאדרבה היה צריך להקשות, דאם כן גם בקרוב ללוה היה לו להיפטר, שהרי פטרו בפירוש. ויש לומר, דמסתמא מיירי שפירש לו שיזרוק למקום שיוכל הוא לשומרו. תוס' ד"ה אי הכי.

51. כתב הרשב"א, מסתברא שבלשון הזה ממש אמר ליה, ולכן הוי סלקא דעתין דמשטה אני כך, שלא אמרתי אלא שתזרוקו לי בתורת שהוא גט, ולא שאזכה בו מיד שנכנס לרשותי כמו גט ותיפטר. אבל אם היינו מפרשים דבריו שיהא דינך כדין זורק גיטין, בזה פשיטא שלא יכול לומר משטה אני כך, שזה ממש כאומר לו זרוק לי חובי והיפטר, דמקשה הגמרא על זה פשיטא.

אבל בחצרה אין צריך שיגיע הגט לידה. והראיה מעובדא דשכיב מרע לעיל [עז ב] שלא קיבלה האשה את הגט לידה בשבת. והביאו מהערוך שקבלה מרכותינו אפילו בזרקו לתוך חצרה אינה מגורשת עד שיגיע גט לידה. והוכיח כן מירושלמי. והתוס' דחו הראיה.

49. זה לשון תוס' רי"ד: קנין הגט אינו דומה לקנין דעלמא, דקנין דעלמא אין אדם יכול להקנות לחבירו בעל כרחו. והגט, אדם מקנהו לאשתו בעל כרחה. אם כן, טעם החצר דרבי ליה רחמנא, לא בעבור קנין הוא, שהרי היא עצובה בו ואינה חפצה לקנותו, ואין חצרה קונה לה, ואפילו הכי מתגרשת. אלא טעם הדבר הוא, מפני שהוא משתמר לדעתה. אם כן, בכל מקום שהוא משתמר לדעתה היא מגורשת. מה שאין

כדרך פושטי יד, הרי אף על פי שהגיע גט לידה, אינה מגורשת, כי הגט יפול מהיד שלה מיד, ואין קבלה שכזאת נחשבת לקבלה בידה.

ומקשינן: אמאי אינה מגורשת?

הא כי נפיל, בארבע אמות דידה קא נפיל! הרי גם לולי קבלתה ביד, היא מתגרשת מצד קנין ארבע אמות! (53)

ומתריצין: בדלא נח הגט על הארץ, אלא כשנפל מתוך היד שלה, הוא נשרף באויר.

ומקשינן: ותיגרש מאוירא בארבע אמות! שהרי הגט הגיע לתוך אויר ארבע אמות שלה? (54)

תפשוט מכאן הא דבעי רבי אלעזר: ארבע אמות שאמרו שקונין לאדם, האם יש להן אויר, האם גם האויר שלהם בלבד קונה, או אין להן אויר ורק כשהגיע לקרקע הוא קונה?

תפשוט מדברי רב יהודה, דאין להן אויר,

ומתריצין: מהו דתימא, מצי אמר ליה המלוה ללוה: משטה אני בך, ולא התכוונתי לכך באמת. קמשמע לן שהוא אינו יכול לטעון כך.

אמר רב חסדא: נתן לה הבעל גט בידה ומשיחה ראש החוט שקשור לגט נשאר בידו.

אם החוט חזק שעל ידו יכול הבעל לנתקו את הגט מידי האשה ולהביא אצלו, אינה מגורשת. ואם לאו שהחוט אינו חזק כל כך ואם ימשוך בו הוא יקרע, הרי זו מגורשת. (52)

מאי טעמא? הרי כל הגט נמצא בידי האשה ומדוע אינה מגורשת?

משום דבעינן "כריתות", שיהיו מובדלים זה מזו, וליכא, שהרי הם אגודים יחד על ידי החוט הזה.

אמר רב יהודה: היתה ידה עשויה כקטפרם, כמדרון, שראשי אצבעותיה נטו בשיפוע כלפי מטה ולא פשטה ידה כלפי מעלה

ממש ואפילו הכי מגורשת מאחר שקירב לה את הגט, וכל שכן הכא, שנתן לה הגט בידה ממש, אף שהיא גמרה הנתינה. ומכל מקום כתבו, שהמחמיר תבא עליו ברכה.

53. הגמרא היתה יכולה לתרץ שמדובר שהיא נמצאת בחצר של הבעל ששם אין לה קנין ארבע אמות או ברשות הרבים למאן דאמר שברשות הרבים לא מועיל ארבע אמות. תוס' ד"ה והא.

54. קשה, דהא לא משתמר מאויר, וכדהקשו לקמן בגמרא על אויר הגג. ויש לומר דבתוך

52. כך כתב רש"י בבבא מציעא ז א.

והתוס' ביארו בשם ר"ת, שהגט כבד כל כך שאם ימשוך בחוט הוא ינתק.

ובאופן אחר ביארו התוס', שידה היתה קפוצה ומחמת כן אינו יכול לנתקו. וכתבו דלא מיירי שידה היתה פתוחה בשעת נתינה ואחר כך קפצה ידה, דאם כן היא גרמה הנתינה והוי כטלי גיטך מעל גבי קרקע. אלא, שידה היתה קפוצה, והוא תחב לתוכה את הגט. תוס' ד"ה אם.

ושוב כתבו דנראה שכשר גם כאשר היא קפצה ידה לאחר נתינת הגט, דלא גרע מערק לה חרציה דלעיל [עז א], שאין הבעל נותנו לידה

היה הוא עומד מלמעלה על הגג שלו, והיא מלמטה בחצר שלה, וזרקו לה לתוך החצר, כיון שיצא הגט מרשות הגג לתוך אויר החצר, אף על פי שנמחק או נשרף קודם הגיעו לארץ, הרי זו מגורשת, שכבר קבלה את הגט קודם שאבד.

גמרא:

והוינן בה: האיך היא קונה את הגט באויר הגג?

והא לא מינטר! אינו משתמר שם, שהרוח מעיפה אותו ואין סופו לנוח בארץ. וגם אם הרוח לא תעיף אותו אלא יקרה דבר אחר, כגון שהכלב יאכל אותו או הגשם ימחוק אותו באויר, אין לה להיות מגורשת שהרי אויר שאין סופו לנוח אינו קונה.⁽⁵⁶⁾

ולכן אינה מתגרשת כשהיתה ידה עשויה כקטפרס, למרות שהגט הגיע לתוך אויר ארבע אמותיה של האשה.

ודחינן, שאי אפשר לפשוט מכאן, כי הכא במאי עסקינן? בעומדת על גב הנהר, דמעיקרא, לאיבוד קאי. שסופו של הגט ליפול לתוך הנהר וליאבד, ובאופן כזה ודאי לא מועיל אויר ארבע אמות, כי הגעת הדבר לאויר באופן שאינו ראוי לנוח על הארץ, אינו קונה.

מתניתין:

היתה עומדת על ראש הגג⁽⁵⁵⁾ שלה, וזרקו לה הבעל את הגט לשם, כיון שהגיע הגט לאויר הגג, הרי זו מגורשת, ואפילו אבד הגט אחר כך.

56. כך פירש רש"י. ולפי זה כל הפוסקים שהביאו להלכה את האוקימתות דגמרא שדוקא ביש לו מעקה או בפחות משלשה סמוך לגג, ובלאו הכי לא הוי גט כלל, סוברים שכך היא ההלכה, שאויר שאין סופו לנוח לאו כמנוח דמי. והקשה הפני יהושע, הא בבבא מציעא [יב א] מסתפקת הגמרא אם אויר שאין סופו לנוח כמנוח דמי או לא, ולא נפשט הספק, ולמה כאן פסקו דלאו כמנוח דמי, ולא פירשו דהוי ספק מגורשת? ותירץ, שהפוסקים האלו חולקים על רש"י, ומבארים קושיית הגמרא, דהא לא מינטר כפשוטו, דכיון שאינו משתמר שם לא עדיף מחצרה ממש, שצריך שתהא חצר המשתמרת, ואינו ענין להא דאויר שאין סופו לנוח.

ורש"י סובר, שעל כרחך קושיית הגמרא מצד אויר שאין סופו לנוח. כי אם היינו אומרים אויר שאין סופו לנוח כמנוח דמי, הוי ליה כחצר

ארבע אמות משתמר אפילו באויר, ולקמן מיירי חוץ לארבע אמות.

ועוד יש לומר, שזה גופא הספק של רבי אלעזר, אם חכמים תיקנו שגם באויר יקנה ארבע אמות, ואף שלא משתמר שם, עשו אינו משתמר כמשתמר כמו שעשו ארבע אמות כרשותו אף שאינה רשותו. תוס' ד"ה ותתגרש.

ובתוס' הרא"ש תירץ, דשאני ראש הגג, שהוא מקום גבוה והרוח שולט שם, ולכן לא הוי משתמר.

55. רבי אושעיא דאמר לעיל עז ב שאינה צריכה לעמוד בצד ביתה, יפרש הא דקתני "היתה עומדת על ראש הגג", כמי שעומדת, דהיינו שמשתמר לדעתה כמו שמפרש שם המשנה.

ועוד יש לומר, דנקט עומדת להשמיענו שהיא עומדת ברשותה דהיינו שהגג שלה, תוס' ד"ה היתה.